

GÖÇ VE DİJİTAL MEDYANIN KESİŞİMİNDE SOSYO-KÜLTÜREL UYUM: YOUTUBE ÜZERİNE NİTEL BİR İNCELEME

Hüsna YILMAZ

Dr. Öğr. Üyesi

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi İletişim Fakültesi

husnayilmaz@adu.edu.tr

<https://orcid.org/0009-0009-1176-2784>

DOI: 10.31834/ortadoguvegoc.1784575

Makale Türü / Article Types: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received: 15 Eylül / 15 September 2025

Kabul Tarihi / Accepted: 9 Aralık / 9 December 2025

Yayın Tarihi / Published: 17 Aralık / 17 December 2025

Yayın Sezonu / Pub Season: Aralık / December

Atıf / Cite: Yılmaz, H. (2025). Göç ve Dijital Medyanın Kesişiminde Sosyo-Kültürel Uyum: Youtube Üzerine Nitel Bir İnceleme. Ortadoğu ve Göç, 15(2). ss. 258-305.

İntihal / Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi. / This article has been reviewed by at least two referees and checked via a plagiarism detector.

Öz

Bu çalışma, bireylerin sosyal medya kullanımlarının sosyo-kültürel uyum motivasyonları üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında, Türkiye’de yaygın biçimde kullanılan sosyal medya platformlarından biri olan YouTube örneklem olarak seçilmiştir. Bu bağlamda, 2022 yılında bir gazeteci tarafından YouTube’da yayımlanan, Suriyeli göçmenlerin Türkiye’deki geleceğine odaklanan distopik dram türündeki kısa film altına yapılan kullanıcı yorumları analiz edilmiştir. Veriler, belirlenen tematik başlıklar çerçevesinde Teun A. Van Dijk’ın Eleştirel Söylem Analizi yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir. Çalışma, ev sahibi toplumun göçmenlere yönelik tutumlarını yansıtan dijital söylem pratiklerini ortaya koyması bakımından önemli bir bağlamda konumlanmaktadır. Elde edilen bulgular, sosyal medyada paylaşılan içeriklerin ve bu içeriklere verilen tepkilerin, ev sahibi toplumun sosyo-kültürel uyum algısını biçimlendirme gücüne sahip olduğunu göstermektedir. Özellikle göçmen bireylerin sayısındaki artış, birçok kullanıcı tarafından toplumsal yapıya yönelik bir tehdit olarak algılanmakta ve bu durum, uyum sürecine dair kaygıların dijital söylem aracılığıyla ifade bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya kullanımı, Sosyo-Kültürel Uyum, Eleştirel Söylem Analizi, Göçmen Algısı, Youtube Kullanıcı Yorumları.

SOCIO-CULTURAL ADAPTATION AT THE INTERSECTION OF MIGRATION AND DIGITAL MEDIA: A QUALITATIVE STUDY ON YOUTUBE

Abstract

This study aims to examine the impact of individuals' social media use on their motivations for socio-cultural adaptation. Within this scope, YouTube, one of the most widely used social media platforms in Turkey, was selected as the research sample. The analysis focused on user comments

posted under a dystopian drama short film published in 2022 by a journalist on YouTube, which portrays the future of Syrian migrants living in Turkey. The data were evaluated using Teun A. Van Dijk's Critical Discourse Analysis method within a set of pre-defined thematic categories. The study is situated within a context that reflects the host society's attitudes toward migrants, particularly as expressed through digital discourse practices. The findings reveal that social media content and user responses significantly influence how the host society perceives socio-cultural adaptation. Notably, the growing number of migrants is often perceived as a threat to the existing social structure, and this perception is articulated through digital platforms as a form of collective anxiety regarding the integration process.

Keywords: Social media use, socio-cultural adaptation, critical discourse analysis, migrant perception, YouTube user comments.

Giriş

Sosyal medyanın hızla artan kullanımı, bireylerin bilgiye erişim, iletişim kurma ve sosyal bağlar oluşturma biçimlerini köklü biçimde dönüştürmektedir. Özellikle genç bireyler, boş zamanlarının önemli bir kısmını dijital ortamda sosyal etkileşim yoluyla değerlendirme eğilimindedir (Bocar vd., 2022). Sosyal medya, bireylerin yalnızca küresel ölçekte bağlantı kurmalarını değil, aynı zamanda iletişim ağlarını fiziksel sınırların ötesine taşıyarak genişletmelerini mümkün kılan etkili bir araç hâline gelmiştir (Auxier vd., 2021).

Sosyallik, sosyal medyanın temel bileşenlerinden biri olarak kabul edilmekte ve kullanıcılar arasında çok yönlü etkileşimleri olanaklı kılmaktadır. Bu etkileşimler birebir ya da çoklu biçimde, eşzamanlı ya da zaman gecikmeli olarak gerçekleşebilmekte ve bağlama göre farklı şekillerde tezahür etmektedir. Sosyal medya, bireyler arasındaki teması kolaylaştırarak toplumsal ve kültürel süreçler üzerinde belirgin etkiler yaratmakta; kullanım sıklığı göz önünde bulundurulduğunda, bu platformların gündelik yaşamı ve toplumsal algıları nasıl şekillendirdiği açıkça görülmektedir (Nation, 2010).

Sosyal medya platformlarının çeşitliliği ve yaygınlığı, bireylerin farklı kültürel kimliklerle temasını artırmakta ve bu etkileşimler sosyo-kültürel uyum süreçlerini doğrudan etkilemektedir. Bu platformlar, sadece bireyler arası iletişim için değil; aynı zamanda gündem belirleme, kültürel değerlerin dolaşımı ve normların yeniden üretimi açısından da önemli bir mecra işlevi görmektedir (Çetinkaya vd., 2014). Dijital iletişimin olağanüstü hızla yayılması; bilginin üretimi, eğlence biçimlerinin dönüşümü ve kültürel öğelerin küresel düzeyde dolaşıma girmesiyle, sosyo-kültürel yapılarda dikkate değer değişimlere yol açmıştır (Bynner vd., 2021).

Öte yandan, teknolojik gelişmeler ve artan uluslararası göç hareketleri, kültürel temasları yoğunlaştırmakla birlikte, bu

temasların sürdürülebilirliği ve yönetimi konusunda yeni tartışmaları da gündeme getirmiştir. “Farklı kültürler bir arada yaşayabilir mi?” sorusu, günümüz çokkültürlü toplumlarında yalnızca normatif değil, aynı zamanda yapısal bir sorunsal olarak değerlendirilmektedir (Green vd., 2006). Göçlerin, etnik ve kültürel gruplar arasında gerilim yaratma potansiyeline sahip olduğu bilinmekte; bu durum, sosyo-kültürel uyumun hem birey hem de toplum düzeyinde kritik bir gereklilik olarak ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Bungin vd., 2021).

Uluslararası göçlerin artmasıyla birlikte, sosyo-kültürel uyum kavramı sosyal bilimlerde giderek daha merkezi bir tartışma alanı hâline gelmiştir. Göçle gelen bireylerin ev sahibi toplumlarla etkileşimi yalnızca kültürel farklılıkların yönetimi açısından değil; aynı zamanda toplumsal istikrar, güven ve barışın inşası bakımından da önemli sorular doğurmaktadır. Bu bağlamda sosyal medya, bir yandan bireylerin kültürel temaslarını görünür kılarken, diğer yandan toplumsal algıların nasıl şekillendiğini ve yeniden üretildiğini de belirleyen bir platform işlevi görmektedir (Arnett vd., 2018).

Dijital mecralar, göçmen bireylerin yeni toplumsal yapılara uyumunu destekleyen bir işlev üstlenmekte; bireysel ve kolektif düzeyde aidiyet, kimlik ve farklılık gibi kavramların yeniden tanımlandığı hibrit bir alan sunmaktadır. Uyum yalnızca göç eden bireylerin ev sahibi topluma entegre olması değil; aynı zamanda ev sahibi toplumun da kültürel çoğullukla temas kurması anlamına gelmektedir. Bu çift yönlü etkileşim, özellikle dijital çağda, sosyo-kültürel uyumu yalnızca kültürel entegrasyon değil; dijital temsiller, duygusal tepkiler ve gündelik anlatılar üzerinden şekillenen bir müzakere süreci olarak ele almayı gerektirmektedir.

Bu çalışmanın temel amacı, sosyal medya kullanımının bireylerin sosyo-kültürel uyum motivasyonları üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırma, özellikle ev sahibi toplumun perspektifinden, sosyal medyanın göçmenlerle ilgili algı ve

tutumları nasıl şekillendirdiğini değerlendirmeyi hedeflemektedir.

Dijital ortamlar, bireylerin kültürel kimliklerini, aidiyet duygularını ve toplumsal algılarını yeniden kurdukları dinamik alanlar hâline gelmiştir. Bu bağlamda, sosyal medya yalnızca göçmenlerin görünürlüğünü artıran bir mecra değil, aynı zamanda ev sahibi toplumun göçmenlere yönelik söylemlerini de yeniden üreten bir toplumsal laboratuvar niteliği taşımaktadır.

Bu çalışmanın gerekçesi, dijital medyanın sadece göçmenler açısından değil, ev sahibi toplumun sosyo-kültürel algılarını da şekillendiren bir araç olduğunu ortaya koymaktır. Literatürde sosyal medya ile göçmenlerin medya temsilleri sıkça çalışılmış olsa da bu temsillerin ev sahibi toplumun uyum algısına etkisi üzerine yapılan araştırmalar sınırlıdır. Bu nedenle, bu çalışma hem göç iletişimi hem de dijital söylem çalışmaları literatüründe önemli bir boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır.

Araştırma, sosyal medya üzerinden yürüyen etkileşimlerin ev sahibi toplumun göçmenlere yönelik söylemlerini nasıl biçimlendirdiğini inceleyerek, dijital iletişim ortamlarının kültürlerarası uyum süreçlerindeki dönüştürücü rolünü ortaya koymayı hedeflemektedir. Böylece çalışma, dijital çağın toplumsal ilişkileri nasıl yeniden yapılandığına dair disiplinlerarası bir bakış açısı geliştirmekte ve sosyal medya-göç ilişkisine eleştirel bir katkı sunmaktadır.

Sanal Dünyada Sosyal Ayak İzleri: Sosyal Medya Kullanımı

Sosyal medya, matbaanın icadından bu yana yaşanan en önemli iletişim devrimlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Bu dönüşüm, 1960'lı yıllarda akademik çevrelerde başlayan çalışmalarla teorik temellerini atmış, 1990'lı yıllarda internetin küresel düzeyde yaygınlaşmasıyla birlikte pratikte ivme kazanmıştır. Günümüzde sosyal medya, yalnızca geleneksel medya içeriklerini farklı kitlelere ulaştıran bir kanal değil, aynı

zamanda bireylere etkileşimli ve çok boyutlu iletişim imkânı sunan katılımcı bir platform olarak öne çıkmaktadır (Brown, 2009).

21.yüzyılın başından itibaren sosyal medya, bireylerin iletişim kurma, bilgiye erişme ve kimlik inşa etme biçimlerinde köklü değişimler yaratmıştır. Kullanıcıların yalnızca içerik tüketicisi değil aynı zamanda üreticisi hâline gelmeleri, geleneksel medya anlayışını kökten dönüştürmüştür. Özellikle genç bireyler arasında sosyal medya, günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası hâline gelmiş; bireylerin sosyal ilişkilerini, değer yargılarını ve kültürel kimliklerini şekillendirmede belirleyici bir unsur olmuştur (Rosen vd., 2021).

Sosyal medyanın çift yönlü etkisi hem toplumsal hem bireysel düzeyde önemli sonuçlar doğurmuştur. Bu platformlar, bilgiye erişimi demokratikleştirerek geleneksel medya içeriklerini daha geniş kitlelere taşımış; aynı zamanda bireylerin kendi içeriklerini üretme ve paylaşma özgürlüğüyle iletişim alışkanlıklarını, toplumsal etkileşim biçimlerini ve kültürel yapıları derinden etkilemiştir. Nitekim matbaanın bilgi yayımında gerçekleştirdiği devrimsel rol, sosyal medya ile bireylerin hem üretici hem de tüketici oldukları yeni bir dijital ekosistem düzeyine taşınmıştır (Radwan, 2022).

Sosyal medyanın kültürel kimlik üzerindeki etkisi, çeşitli araştırmalarla somut biçimde ortaya konmuştur. Örneğin, Radwan'ın (2022) Mısır'da kırsal bölgelerde yürüttüğü çalışma, sosyal medya kullanımının bireylerin dil tercihleri, topluluk aidiyeti ve geleneksel değerlere bağlılık gibi kültürel kimlik bileşenlerinde belirgin değişikliklere neden olduğunu göstermiştir. Benzer biçimde, Tsai ve Knutson (2021), sosyal medya içerikleriyle kültürel değerler arasındaki etkileşimi analiz ederek bu etkileşimin bireylerin duygusal tepkilerini ve kültürel konumlanmalarını nasıl şekillendirdiğine dair önemli bulgular sunmuştur.

Sosyal medya platformları, bireylere sadece kendi kültürel kimliklerini görünür kılma fırsatı sunmakla kalmaz; aynı zamanda farklı kültürel gruplarla etkileşim kurma, kültürel çeşitliliği deneyimleme ve anlamlandırma alanları da yaratır. Ancak bu çoğulcu yapı, bir yandan kültürel etkileşimi artırırken, öte yandan kimlik çatışmaları, kültürel kopuşlar ve aidiyet krizleri gibi sorunları da beraberinde getirebilmektedir. Bu durum özellikle göçmen topluluklar bağlamında daha belirgin hâle gelmekte; sosyal medya hem kültürel uyumun kolaylaştırıcısı hem de ayrışmanın tetikleyicisi olarak iki yönlü bir rol üstlenmektedir (Botangen vd., 2018).

Dünya genelinde olduğu gibi Türkiye’de de sosyal medya kullanımı hızlı bir artış göstermektedir. 2025 yılı itibarıyla küresel ölçekte 5,31 milyar aktif sosyal medya kullanıcısı bulunmakta ve bu rakam toplam dünya nüfusunun %64,7’sine karşılık gelmektedir. Kullanıcıların günlük ortalama 2 saat 23 dakikalarını sosyal medya platformlarında geçirdikleri bildirilmektedir (We Are Social & Meltwater, 2025). Türkiye özelinde ise sosyal medya penetrasyon oranı %81’i aşmış durumdadır. Bu oran, sosyal medyanın yalnızca bireysel iletişim aracı olmanın ötesine geçerek toplumsal yaşamın dokusuna yerleşmiş dijital bir pratik haline geldiğini göstermektedir. Sosyal medya; yazılı, görsel ve işitsel içeriklerin üretildiği ve paylaşıldığı, kullanıcıların çok yönlü etkileşim kurduğu çevrimiçi platformlar olarak tanımlanmakta ve günümüz medya ekosisteminde merkezi bir konumda yer almaktadır (Kemp, 2024; Signorelli, 2021).

Nitekim TÜİK’in 2025 verileri, Türkiye’de sosyal medya kullanımındaki hızlı yükselişi doğrulamaktadır. 16–74 yaş grubundaki bireylerde internet kullanım oranı 2024’te %88,8 iken 2025’te %90,9’a çıkmıştır. Bu artışın en çok sosyal medya ve mesajlaşma uygulamalarında yoğunlaştığı görülmekte; WhatsApp, YouTube ve Instagram öne çıkan platformlar olarak dikkat çekmektedir (TÜİK, 2025).

Sosyal medya platformları, yalnızca bireysel etkileşimlerle sınırlı kalmayarak, toplumsal normları, değer sistemlerini ve kültürel yapıları dönüştüren bir etki alanı yaratmaktadır. Kültürel pratikler dijital ortamda hızla dolaşıma girmekte; bu durum, kültürel değişim süreçlerini hem hızlandırmakta hem de çoğullaştırmaktadır (Rosen vd., 2021). Özellikle gençler arasında sosyal medya, yeni yaşam tarzlarının ve değerlerin taşıyıcısı haline gelmiştir. Castells (2010), ağ toplumlarında bireylerin kültürel kimliğinin, dijital iletişim ağları aracılığıyla yeniden üretildiğini ve kimliklerin daha akışkan hale geldiğini belirtmektedir. Böylece sosyal medya hem kültürel direnişin hem de kültürel adaptasyonun dinamik bir arenası olarak rol oynamaktadır (Papacharissi, 2015).

YouTube, Twitter, Wikipedia, WhatsApp ve Instagram gibi dijital platformlar, yalnızca eğlence veya gündelik içerik paylaşımı amacıyla kullanılan araçlar olmaktan çıkmış; günümüzde kamusal tartışmaların, politik söylemlerin ve kültürel temsillerin üretildiği dijital alanlara dönüşmüştür (Highfield, 2016; Papacharissi, 2015). Bu platformlar, bireylerin kimliklerini farklı biçimlerde ifade ettikleri, gündeme dair görüşlerini paylaştıkları ve kolektif hafızayı şekillendirdikleri yeni medya uzamları hâline gelmiştir. Dolayısıyla sosyal medya ortamlarında benimsenen söylem biçimleri, etkileşim stratejileri ve dijital kimlik performansları, bireyler arası ve topluluklar arası ilişkiler üzerinde doğrudan etkili olmakta; aidiyet, ötekileştirme ve kimlik müzakereleri gibi süreçleri şekillendirmektedir (Kim ve Sin, 2015; Marwick ve Boyd, 2011).

Çetinkaya vd.'nin (2014) de belirttiği gibi, sosyal medya yalnızca bireyler arası iletişim süreçlerini kolaylaştırmakla kalmayıp; aynı zamanda toplumsal hareketlerin örgütlenmesi, dijital aktivizmin yaygınlaşması ve kolektif bilincin şekillenmesi açısından da dönüştürücü bir role sahiptir. Sosyal medya platformları, protesto eylemlerinden toplumsal farkındalık kampanyalarına kadar uzanan geniş bir yelpazede, bireyleri katılım ve etkileşime davet eden dinamik bir kamu alanı işlevi

görmektedir (Gerbaudo, 2012; Tufekci, 2017). Bu yönüyle sosyal medya, yerel sorunların küresel boyuta taşınmasını sağlayarak dijital dayanışma ağları üretmekte; böylece kimlik inşası, direniş pratikleri ve toplumsal dönüşüm süreçlerini etkileyen çok katmanlı bir mecra olarak karşımıza çıkmaktadır (Bennett ve Segerberg, 2013).

Kim ve Sin (2015), bireylerin sosyal medya aracılığıyla benimsedikleri dijital sunum stratejilerinin, kişilerarası ilişkileri ve toplumsal aidiyet duygularını nasıl biçimlendirdiğini ayrıntılı şekilde analiz etmiş ve bu süreçlerin bireysel kimlik inşasında belirleyici rol oynadığını vurgulamıştır. Dijital etkileşim, yalnızca sanal bir temsil değil, aynı zamanda bireyin kültürel ve sosyal bağlamla kurduğu ilişkinin yeniden yapılandığı bir süreçtir. Signorelli (2021) de teknolojinin hızlı dönüşümünün sosyal medya aracılığıyla bireylerin gündelik yaşamlarına nüfuz ettiğini ve kimlik, aidiyet, anlam üretimi gibi sosyal süreçleri dijital zeminde yeniden tanımladığını belirtmektedir. Artık bireyler, günün büyük bölümünü dijital ortamda geçirerek yalnızca içerik tüketicisi değil, aynı zamanda kimliğini inşa eden ve ifade eden aktif kullanıcılar hâline gelmiştir (Baym, 2015; Marwick, 2013).

Hogan (2010), sosyal medya platformlarını yüz yüze iletişimden farklı olarak bir “sergi alanı” metaforuyla tanımlar. Bu bağlamda, bireylerin sosyal medyada kimliklerini seçici biçimde sunmaları, dijital kimlik performanslarını yönlendirmekte ve geride iz bırakmaktadır. Hogan’a göre sosyal medya, fiziksel dünyadan tamamen kopuk olmasa da farklı bir etkileşim tarzı inşa etmekte ve bu yönüyle bireylerin sosyal gerçeklik algılarını yeniden şekillendirmektedir. Dolayısıyla sosyal medya hem yüz yüze iletişimle paralel hem de ondan farklılaşan bir etkileşim formu olarak, bireylerin toplumsal ilişkilerinde dönüştürücü bir rol üstlenmektedir.

Sonuç olarak, sosyal medya platformları, kültürel bütünleşme ve sosyo-kültürel uyum süreçlerinde belirleyici bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Bu nedenle, sosyal medyanın sosyo-

kültürel etkilerini çok yönlü biçimde analiz etmek, çağdaş toplumların iletişim dinamiklerini anlamak açısından büyük önem taşımaktadır.

Köprüler ve Buluşmalar: Sosyo-Kültürel Uyum

Sosyo-kültürel uyum, küresel göç hareketlerinin artmasıyla birlikte çağdaş toplumların karşı karşıya kaldığı kritik meselelerden biri hâline gelmiştir. Farklı kültürlerden bireylerin aynı sosyal alanda bir arada yaşama zorunluluğu, yalnızca kültürel entegrasyonu değil; aynı zamanda toplumsal güven, karşılıklı saygı, barış ve sürdürülebilir sosyal istikrarın sağlanmasını da gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda sosyo-kültürel uyum, toplumsal yaşamın temel dinamiklerini yeniden düşünmeyi gerektiren, disiplinlerarası nitelikte bir kavram olarak öne çıkmaktadır (Berry, 1997; Arnett ve Sidanius, 2018). Özellikle dijitalleşme çağında, kültürel karşılaşmalar yalnızca fiziksel mekânlarla sınırlı kalmamakta, çevrimiçi etkileşimler yoluyla yeni bağlamlarda yeniden şekillenmektedir. Bu durum, sosyo-kültürel uyum süreçlerinin teknoloji, medya ve göç gibi çoklu eksenlerde değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır (Alencar, 2018).

Teknolojik gelişmelerin ve uluslararası göçlerin yarattığı çokkültürlü yapılar, toplumlar üzerinde hem bütünleştirici hem de ayrıştırıcı etkilere yol açabilmektedir. Özellikle dijital teknolojiler, farklı kültürler arasında köprüler kurma potansiyeline sahip olmakla birlikte, aynı zamanda kültürel kutuplaşmaları derinleştirebilecek bir zemini de beraberinde getirmektedir (Green vd., 2006; Dekker vd., 2016). Bu noktada sosyo-kültürel uyum, sadece kültürlerarası tolerans veya yüzeysel bir kabullenme değil; aynı zamanda yapısal eşitlik, sosyal adalet ve ortak değer üretimi süreçlerini de içeren çok katmanlı bir olgudur. Bazı araştırmacılar, suç oranlarının düşüklüğü, sivil katılımın yüksekliği ve fırsat eşitliğinin sağlandığı toplumları uyumun gerçekleştiği bağlamlar olarak tanımlamaktadır (Bungin vd., 2021; Phillips, 2010). Bu çerçevede sosyo-kültürel uyum, yalnızca bireyler arası ilişkileri

değil, toplumsal yapının işleyişini belirleyen bir istikrar göstergesi olarak da değerlendirilmektedir.

Sosyo-kültürel uyum; ortak değerler ve normlar etrafında şekillenen topluluk hissi, kamusal yaşamda aktif katılım, kültürel süreklilik, adil kaynak paylaşımı ve karşılıklı sorumluluk gibi boyutları kapsamaktadır (Green vd., 2006; Ager ve Strang, 2008). Uyum sürecinin başarısı, yalnızca göçmenlerin sahibi toplumun kültürel kodları içselleştirmeleriyle değil; ev sahibi toplumun da bu farklılıkları kapsayıcı biçimde kabul etmesiyle mümkündür. Özellikle kitlesel göç hareketleri sonrasında, sosyo-kültürel uyum süreci toplumsal barışın ve refahın yeniden inşasında belirleyici bir rol üstlenmektedir. Bu çerçevede, uyum kavramı yalnızca bir arada yaşama pratiğini değil; kültürel etkileşim, yapısal eşitlik ve sosyal bütünleşmenin sürdürülebilirliğini temsil etmektedir (Sharma, 2015; Castles vd., 2014).

Sosyo-kültürel uyum, aynı zamanda çoğulcu toplumlarda kültürel çeşitliliğin tanınmasını ve değer görmesini savunan bir sosyal felsefeyi de yansıtır. Bu yaklaşım, etnik ve kültürel farklılıkları dışlamadan, herkesin toplumsal hayata eşit şekilde katılımını esas alır. Bu nedenle, uyum yalnızca göçmenlerin entegrasyonu ile sınırlı bir süreç değil; ev sahibi toplumların da dönüşümünü içeren çift yönlü bir toplumsal inşa sürecidir (Berry, 2005; Arnett ve Sidanius, 2018). Uluslararası göçlerin yol açtığı etkileşimlerde, kuşaklar arası aktarımın ve dijital medya gibi yeni sosyal alanların da sürece etkisi büyüktür. Sosyo-kültürel uyum, bu bağlamda sadece kısa vadeli çözümler değil; uzun vadeli toplumsal istikrar, kültürel çoğulculuk ve ortak yaşamın normlarını oluşturacak sürdürülebilir politikalar üretmeyi de gerekli kılar (Triandafyllidou, 2022).

John W. Berry'nin (1997) kültürleşme modeli, uyum sürecini tanımlamak açısından en çok başvurulan kuramsal çerçevelerden biridir. Berry'ye göre sosyo-kültürel uyum, bireylerin kendi kültürel kimliklerini koruyarak ev sahibi

toplumla da olumlu ilişkiler kurabildikleri bir ikili kazanım sürecidir. Bu çerçevede, uyum yalnızca göçmen bireylerin bir adaptasyon çabası değil; ev sahibi toplumun da kültürel çoğulculuğa açık bir tutum benimsemesini gerektiren karşılıklı bir etkileşimdir. Ager ve Strang (2008) da bu yaklaşıma paralel olarak, sosyal katılım, aidiyet, güven, etkileşim ve karşılıklı saygının sosyo-kültürel uyumun temel bileşenleri olduğunu belirtmektedir.

Sosyo-kültürel uyumun sağlandığı toplumlarda bireyler kendilerini daha fazla güvende ve ait hissetmekte; ulusal kimlik, bağlılık ve iş birliği gibi kolektif değerlere yönelik tutumlar daha olumlu bir seyir izlemektedir. Arnett ve Sidanius (2018), bu durumun yalnızca kültürel düzeyde değil, ekonomik ve sosyal refah açısından da kritik bir öneme sahip olduğunu vurgulamaktadır. Nitekim toplumsal uyum ile refah düzeyi arasında çift yönlü bir ilişki söz konusudur: yüksek refah ortamı uyumu kolaylaştırırken, uyumun güçlü olduğu toplumlarda da refahın sürdürülebilirliği sağlanmaktadır.

Göçmenlerin yoğun olduğu çokkültürlü toplumlarda, sosyo-kültürel uyum, özellikle dışlanma, asimilasyon ve marjinalite gibi uyumsuzluk biçimlerinin önüne geçilmesi açısından yaşamsal önemdedir. Berry (2005), ev sahibi toplumların yalnızca kültürel çeşitliliğe saygılı olması gerektiğini değil; aynı zamanda kamu politikalarında eşitlik ve adalet ilkesini önceleyen düzenlemeler yapmaları gerektiğini savunmaktadır. Bu durum, eğitim, sağlık, istihdam gibi ulusal kurumların azınlıkların ihtiyaçlarına duyarlı hâle getirilmesini ve kültürel temsiliyetin güçlendirilmesini gerekli kılmaktadır (Castles vd., 2014).

Göçmen bireylerin sosyo-kültürel uyumu, yalnızca kültürel alışveriş düzeyinde değil; sınıfsal hareketlilik açısından da değerlendirilmektedir. Cheung (2011), göç sonrası bireylerin önceki yaşamlarına kıyasla sosyal statü açısından yukarı veya aşağı yönlü hareketlilik yaşadıklarını ve bu durumun uyum düzeyini belirleyici kıldığını belirtmiştir. Ancak bu süreçte

cinsiyet, ev sahibi toplumun yapısal özellikleri ve ekonomik fırsatlar gibi faktörler de belirleyici olmaktadır.

Bu noktada, dijital medya ve sosyal medya platformları, sosyo-kültürel uyum süreçlerini şekillendiren yeni bir alan olarak öne çıkmaktadır. Özçürümez ve İçduygu'ya (2020) göre sosyal medya, göçmenlerin hem kendi kültürel bağlarını sürdürmeleri hem de ev sahibi toplumla iletişim kurmaları için bir araç işlevi görmektedir. YouTube, Twitter, Instagram ve WhatsApp gibi platformlar, yalnızca bireylerin görüşlerini ifade ettikleri mecralar değil; aynı zamanda toplumsal tepkilerin görünür hâle geldiği yeni kamusal alanlara dönüşmüştür (Kim ve Sin, 2015). Sosyal medya bu yönüyle yalnızca bireylerarası iletişimi değil, aynı zamanda kolektif bilinç, kültürel temsil ve kimlik inşası gibi toplumsal süreçleri de doğrudan etkilemektedir.

Bununla birlikte sosyal medyanın, sosyo-kültürel uyumu hem destekleyici hem de tehdit edici bir araç olabileceği unutulmamalıdır. Alencar (2018), sosyal medyanın empati, etkileşim ve bilgi paylaşımı açısından kültürlerarası anlayışı artırma potansiyeline sahip olduğunu belirtirken; Sharma (2015), bu mecraların yanlış bilgi, önyargı ve kutuplaşmayı da yayabileceği uyarısında bulunmaktadır. Korum (2020) da sosyal medya aracılığıyla bireyler arası bağların güçlenebileceğini, ancak aynı zamanda çatışma alanlarının da genişleyebileceğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda sosyal medya, sosyo-kültürel uyum süreçlerinde doğru yönetilmesi gereken çift yönlü bir güç alanı olarak değerlendirilmelidir.

Sonuç olarak, sosyo-kültürel uyum yalnızca farklı kültürlerin bir arada yaşamasını değil; toplumsal barış, sosyal adalet ve sürdürülebilir birlikte yaşam hedeflerini içeren kapsamlı bir dönüşüm sürecidir. Dijitalleşmenin damgasını vurduğu günümüzde, sosyal medya platformları bu sürecin hem en güçlü araçlarından biri hem de en karmaşık meydan okumalarından biri hâline gelmiştir.

Amaç

Bu çalışmanın amacı, sosyal medya kullanımının sosyo-kültürel uyum süreçlerine etkisini incelemek ve özellikle ev sahibi toplumun bu süreçteki rolünü değerlendirmektir. Araştırma, dijital mecraların kültürel etkileşim alanı olarak işlevini ve bu ortamlarda üretilen söylemlerin toplumsal uyuma katkısını analiz etmeyi hedeflemektedir. Bu bağlamda, araştırma şu temel soruya yanıt aramaktadır:

1. Sosyal medya kullanımı, ev sahibi toplumun sosyo-kültürel uyuma ilişkin algı ve tutumlarını nasıl biçimlendirmektedir?

Yöntem

Yöntemsel olarak, çalışmada T. van Dijk'ın Eleştirel Söylem Analizi (ESA) yöntemi benimsenmiştir. ESA, söylemlerin yalnızca metinsel yapısını değil, aynı zamanda bu yapıların toplumsal ilişkiler, güç dinamikleri ve kültürel temsillerle olan bağlarını da ortaya koymayı hedefler (van Dijk, 2015). Bu bağlamda, çalışmada film altına yapılan ve en fazla beğeni alan 300 kullanıcı yorumu, toplumsal etkileşimi ve temsil gücünü yansıtacak şekilde seçilmiş ve analiz edilmiştir.

YouTube'un tercih edilmesinin ikinci gerekçesi, Türkiye'de 57,4 milyon aktif kullanıcıya sahip olması ve en çok kullanılan sosyal medya platformu olarak sosyal etki açısından belirleyici bir konumda bulunmasıdır (TÜİK, 2025). Dolayısıyla, analiz edilen yorumlar yalnızca bireysel görüşleri değil; aynı zamanda kamusal hafızada ve kültürel temsilde şekillenen kolektif söylemleri de yansıtmaktadır.

Van Dijk (2015), göçün tarihsel olarak kimi dönemlerde teşvik edilen bir olgu iken günümüzde, özellikle medya temsilleri yoluyla, toplumsal kaygı ve çatışmanın merkezine yerleştiğini vurgular. Bu bağlamda, dijital mecralarda üretilen içeriklerin ve bu içeriklere verilen kullanıcı tepkilerinin söylem analizine tabi tutulması, ev sahibi toplumun sosyo-kültürel uyuma olan

mesafesini açığa çıkarma potansiyeline sahiptir. Eleştirel Söylem Analizi'nin bu çalışmada tercih edilme gerekçesi, söylemlerin sadece dilsel yönüyle değil, aynı zamanda toplumsal yapı ve güç ilişkileriyle birlikte ele alınabilmesidir (Hamilton vd.,2015).

Bu çalışmanın evrenini, Türkiye'de sosyal medya platformlarında göç ve uyum temalı içeriklere yönelik kullanıcı söylemleri oluşturmaktadır. Örneklem ise 2022 yılında bir gazeteci tarafından YouTube'da yayımlanan ve Suriye'den göç eden bireylerin Türkiye'deki geleceğini konu alan distopik kısa film üzerinden yapılandırılmıştır (YouTube, 2022).

YouTube'un tercih edilmesinin temel nedeni, platformun hem yüksek kullanıcı etkileşim oranına hem de açık erişimli yorum alanlarına sahip olmasıdır. Türkiye'de 57 milyondan fazla aktif kullanıcısı bulunan YouTube, (TÜİK, 2025) farklı sosyo-demografik grupların aynı içerik altında görüş bildirmesine olanak tanıyarak, kamusal tartışmaların dijital düzlemde en yoğun yaşandığı sosyal medya mecrası konumundadır. Diğer sosyal ağlara kıyasla YouTube'un kullanıcı yorumlarının uzun, düşünsel ve tartışma odaklı olması; söylem çözümlemesi için zengin, çeşitlenmiş ve doğrudan erişilebilir bir veri seti sunmaktadır. Bu özellikleri nedeniyle YouTube, ev sahibi toplumun göçmenlik olgusuna ilişkin tutumlarını nicel değil, nitel ve derinlemesine söylemsel düzeyde incelemek için en uygun platform olarak değerlendirilmiştir.

Beş milyondan fazla izlenme elde eden bu yapıyı, yalnızca içerik bağlamında değil, aynı zamanda tetiklediği dijital tepkiler ve kamuoyunda yarattığı yankılar bakımından da dikkate değer bir medya metni olarak değerlendirilmiştir. Yaklaşık 9 dakika 30 saniyelik süresiyle film, dramatik ve sembolik anlatı öğelerini kullanarak, ev sahibi toplumun göçmenlere dair zihinsel temsillerine dair çarpıcı söylemler üretmektedir. Filmdeki anlatı, hem göçmenliğe dair mevcut toplumsal gerilimleri dramatize etmekte hem de dijital ortamda geniş yankı uyandıracak söylemsel çatışmaları

beslemektedir. Bu nedenlerle gerek izleyici kitlesinin büyüklüğü gerekse toplumsal etki potansiyeli doğrultusunda, araştırma örneğine dahil edilmesi metodolojik açıdan uygun görülmüştür.

Film altına yapılan kullanıcı yorumları, göçmenlik algısı, kültürel farklılık, sosyo-kültürel uyum ve toplumsal ötekileştirme gibi kavramların dijital mecralarda nasıl temsil edildiğini çözümlenmeye olanak tanıyan bir “söylem arşivi” niteliği taşımaktadır. Çalışmada en fazla beğeni alan 300 kullanıcı yorumu örnekleme dahil edilmiştir. Bu örnekleme yöntemi, yalnızca rastgelelik ilkesine dayanmamakta; aynı zamanda etkileşim gücü ve görünürlük seviyesi yüksek olan yorumları merkeze alarak, sosyal medya kullanıcılarının hangi söylemleri daha fazla desteklediğini ve yaygınlaştırdığını dikkate almaktadır. Seçilen yorumlar, göçmenlikle ilgili kolektif bilinç, kültürel konumlanma, empati ya da dışlama gibi toplumsal pratiklerin dijital yansımalarını içermektedir.

Bu çalışma, Türkiye’de göç ve uyum tartışmalarının sosyal medyada nasıl kurulduğunu ve bu süreçte ev sahibi toplumun konumlanışının uyum dinamiklerine etkisini ampirik olarak görünür kılar. Literatürde göçmen temsilleri sık incelenirken, ev sahibi toplumun dijital söylemdeki rolü ve çevrimiçi duygulanımların uyum süreçlerine yansımaları sınırlı ele alınmıştır. Viral bir medya metni etrafında yoğunlaşan kullanıcı tepkilerini sistematik biçimde çözümlenmek; kutuplaştırıcı anlatılar, gündelik etkileşimler ve sosyo-kültürel uyum arasındaki kesişimi veriye dayalı olarak ortaya koyar. Böylece çalışma, iletişim politikaları, platform yönetimi ve toplumsal uyumu güçlendirmeye dönük uygulanabilir içgörüler sunar.

Analiz

Araştırmada, dijital söylemlerin bağlamsal ve söylemsel düzeyde derinlemesine anlaşılabilmesi amacıyla manuel veri analiz yöntemi tercih edilmiştir. 29 Mayıs 2023 itibarıyla, YouTube’da yer alan ilgili video içeriği altında toplam 37.999

kullanıcı yorumu tespit edilmiştir. Bu kapsamlı veri havuzu içerisinde, en fazla beğeni alan ilk 300 yorum, içeriksel çeşitlilik ve toplumsal görünürlük potansiyeli dikkate alınarak örneklem olarak belirlenmiştir.

Manuel analiz, araştırmacının yorumları bizzat incelemesi, her bir ifadeyi kendi bağlamı içinde değerlendirerek tematik örüntüleri ayıklaması ve toplumsal duyarlılıkları daha hassas biçimde yakalaması açısından tercih edilmiştir (Braun ve Clarke, 2006; Silverman, 2020). Nitel araştırmalarda, özellikle sosyal medya gibi yoğun sembolik katmanlar içeren mecralarda, otomatik analiz araçlarının söylemsel nüansları ve bağlamsal ilişkileri yeterince ayırt edememesi bu tercihi güçlendirmektedir (Mayring, 2014).

Araştırmacı, her bir kullanıcı yorumunu dikkatle okuyarak, sosyal etkileşim yoğunluğu, ifade biçimi ve tematik vurgular açısından kodlamıştır. Bu süreçte, yalnızca sözel içerik değil, aynı zamanda yorumların aldığı beğeni sayısı, üst yorumlara yapılan yanıtlar ve retorik stratejiler de göz önünde bulundurulmuştur. Bu yaklaşım, söylemin yalnızca dilsel düzeyde değil, toplumsal bir eylem biçimi olarak nasıl işlev gördüğünü analiz etmeyi mümkün kılmıştır. Manuel analiz yöntemi sayesinde, araştırmacı yalnızca belirli kalıpları değil, aynı zamanda bireysel ifadelerin ardında yatan kültürel varsayımları, kolektif tutumları ve duygusal yoğunlukları da inceleyebilmiştir. Böylece hem söylemsel yapılar hem de toplumsal tepkiler arasındaki çok katmanlı ilişkiler daha kapsamlı biçimde çözümlenmiştir (van Dijk, 2015; Gee, 2014).

Analiz sürecinde, yorumlar öncelikle söylem düzeyinde değerlendirilmiştir; ardından bu söylemler, iki ana tema altında sınıflandırılmıştır:

1. Sosyo-Kültürel Uyum/Uyumsuzluk Söylemleri,
2. Sosyal Medya Kullanımına Dair Söylemler.

Her iki ana tema, alt temalarla birlikte detaylandırılmış; böylece, dijital platformlarda üretilen söylemlerin güç ilişkileri, ötekileştirme pratikleri, kimlik temsilleri ve kültürel gerilimler gibi boyutları kapsamlı biçimde analiz edilmiştir. Aşağıda, çalışmanın amacına uygun bulunduğu değerlendirilen yorumların analizleri yer almaktadır;

Bulgular

Sosyo-Kültürel Uyum/Uyumsuzluk Söylemleri

Günümüz dijital toplumunda, sosyal medya platformları bu sürecin önemli aktörlerinden biri hâline gelmiştir. Sosyal medya hem göçmenlerin kendilerini ifade ettikleri hem de ev sahibi toplumun göçmenlik olgusuna dair tutumlarını görünür kıldığı mecralardır. Bu nedenle sosyo-kültürel uyumun dijital ortamlarda nasıl temsil edildiğini anlamak, toplumsal ilişkilerin dijitalleşmesi sürecinde kritik bir analiz düzeyi sunmaktadır.

Aşağıdaki tablo, analiz edilen YouTube kullanıcı yorumları arasından sosyo-kültürel uyum ve uyumsuzluk temalarını temsil eden örnekleri göstermektedir. Temalar, ev sahibi toplumun göçmenlik olgusuna ilişkin tutumlarını, ulusal kimlik kaygılarını ve toplumsal aidiyet algılarını yansıtan söylemler doğrultusunda sınıflandırılmıştır.

Alt Tema	Kod / Temsili İfade	Açıklama
Göçmenlere Yönelik Hoşgörünün Sorgulanması	“Gereğinden fazla merhamet vatana ihanettir.”	Göçmenlere yönelik şefkatin ulusal bütünlüğe zarar vereceği yönünde hegemonik bir söylem.
Göçmen Destekçilerine Yönelik Eleştiriler	“İçimizdeki Suriyeli, Afgan severleri de onlarla birlikte yollayalım...”	Göçmen karşıtı söylemin iç gruptaki destekçilere yönelmesi, kutuplaştırıcı söylemin içselleştirilmesi.
Gelecek Kaygısı ve Kolektif	“Gelecekte böyle bir şey olmaması için	Ulusal aidiyet üzerinden geleceğe yönelik kolektif

Sorumluluk	bugün elimizden geleni yapmalıyız.”	sorumluluk çağrısı.
Günlük Yaşamda Göçmen Varlığına Rahatsızlık	“Böyle rahat ülkemizde dolaşmaları dokunuyor.”	Göçmenlerin kamusal görünürlüğüünün “rahatsızlık” yarattığı, fiziksel mevcudiyetin tehdit olarak algılandığı söylem.
Ulusal Kimlik Kaygısı	“Çocuklarımın böyle bir Türkiye’de yaşamasını hiç istemiyorum.”	Göçmen nüfus artışının “azınlık olma” korkusu yarattığı, ulusal kimlik kaygısına dayalı söylem.
Yerel Yabancılaşma Algısı	“Bayramda Mersindeydim, kendimi yabancı ülkede hissettim.”	Göçmen yoğunluğunun yerel aidiyet hissini zayıflattığına dair algı.
Duygusal Yük ve Eylem Çağrısı	“Oturdum bir daha izledim, gözlerimi tutamadım.”	Duygusal tepkinin politik eylem çağrısına dönüştüğü, korku ve öfke temelli mobilizasyon.
Sessizliğe Yönelik Toplumsal Eleştiri	“Memleketin her karış toprağı talan edilirken sessiz kalanlara yazıklar olsun.”	Pasif toplum eleştirisi; sessizliğin “suç ortaklığı” olarak çerçeveselenmesi.

Tablo 1. Sosyo-Kültürel Uyum / Uyumsuzluk Söylemleri

Bu çalışmada analiz edilen kullanıcı yorumları, ev sahibi toplumun göçmen kimliğine, kültürel farklara ve birlikte yaşama arzusuna dair ürettiği söylemleri ortaya koymaktadır. Bu söylemler, kimi zaman kapsayıcı ve empatik bir uyum tahayyülüne işaret ederken; kimi zaman ise dışlayıcı, korku temelli ve tehdit algısına dayalı uyumsuzluk ifadeleriyle kendini göstermektedir. Aşağıda yer alan tablo, analiz edilen yorumlardan örnekler sunmakta ve bu yorumların sosyo-kültürel uyum bağlamında nasıl değerlendirildiğini tematik bir çerçevede gözler önüne sermektedir.

“Gereğinden Fazla Merhamet Vatana İhanettir” (1,5 bin beğeni).

“İçimizdeki Suriyeli, Afgan severlerinde onlarla birlikte yollayalım kardeşleriyle mutlu mesut yaşasınlar” (1.8 bin beğeni).
“Gelecekte böyle bir şey olmaması için bugün elimizden geleni yapmalıyız. Umutsuz olsak ta bitap düşsekte bu ülkenin geleceği biz olmalıyız (8,5 bin beğeni)
“Sınırlarım bozuluyor. Böyle rahat ülkemiz de dolaşmaları dokunuyor. Bunlara göz yuman kardeşimiz diyen insanlar bana dokunuyor” (4.000 beğeni).
“Oturdum bir daha izledim, gözlerimi tutamadım yine. Aklım hep bu konuyla meşgul. O günleri görmeden bir şey yapmamız gerekiyor çünkü ben o günleri görmektense ölürüm daha iyi (1,5 bin beğeni)
“Bayramda Mersindeydim. İnanın kendimi yabancı ülkede hissettim. Yabancı gruplar toplu halde sokaklardaydı ve kimse Türkçe konuşmuyordu. Ben bunu 2022 de yaşadım. Çok ileri gitmeye gerek yok !!!!”(1,5 bin beğeni).
“Gelecekte çocuklarımın böyle bir Türkiye'de yaşamasını hiç istemiyorum. Kendi vatanlarında azınlık olmalarından korkuyorum...”(604 beğeni).
“Baba mirası için birbirini vuran kardeşler vardı bahçeye dana girdi diye silah çekenler vardı memleket işgal edilmiş herkes sessiz sedasız memleketin her karış toprağı talan edilirken sessiz kalanlara yazıklar olsun” (1,9 bin beğeni).
“Gelecekte çocuklarımın böyle bir Türkiye'de yaşamasını hiç istemiyorum. Kendi vatanlarında azınlık olmalarından korkuyorum...”(604 beğeni).

Tablo 2- sosyo-kültürel uyum/uyumsuzluk söylemleri

Tabloda 1’de yer verilen örnek yorumlar, tüm yorum evrenini temsil etmek üzere *nitel örnekleme* stratejisiyle seçilmiş ve esasen daha geniş bir dijital söylem evreninin kavramsal yansıması olarak değerlendirilmelidir. Yapılan yorumların belli başlıklar altında kümelendiği görülmektedir. Yorumların analizine bakılacak olunursa;

Göçmenlere Yönelik Hoşgörünün Sorgulanması

“Gereğinden Fazla Merhamet Vatana İhanettir” (1.5K beğeni)

Bu söylem, göçmenlere yönelik şefkatin toplumsal bütünlük ve ulusal güvenlik açısından bir tehdit oluşturduğuna dair hegemonik bir bakışı temsil eder. Göçmenlere duyulan merhametin sınırlandırılması gerektiği yönündeki çağrı, ev sahibi toplumun kontrol edilemeyen hoşgörünün

“vatansızlaştırıcı” etkisinden endişe duyduğunu ortaya koymaktadır.

Göçmen Destekçilerine Yönelik Eleştiriler

“İçimizdeki Suriyeli, Afgan severleri de onlarla birlikte yollayalım...” (1.8K beğeni)

Bu söylem, göçmen karşıtı tutumun yalnızca dış gruba değil, aynı zamanda iç gruptaki destekçilere de yöneldiğini göstermektedir. Yorum, toplumsal kutuplaşmayı iki eksenli bir yapı üzerinden inşa eder: göçmenler ve onları destekleyen vatandaşlar. Bu yapı, yalnızca ötekiyi dışlamayı değil, aynı zamanda iç grup içerisinde farklı görüşlerin baskılanmasını da meşrulaştırır.

Gelecek Kaygısı ve Kolektif Sorumluluk Vurgusu

“Gelecekte böyle bir şey olmaması için bugün elimizden geleni yapmalıyız...” (8.5K beğeni).

Yüksek beğeni oranı, bu söylemin toplumda karşılık bulduğunu göstermektedir. Yorum, bireylerin ulusal aidiyet duygusu üzerinden kolektif bir sorumluluk üstlenmeleri gerektiğini vurgulamakta; göç olgusunu sadece güncel bir sorun değil, gelecek nesillerin refahını tehdit eden bir kriz olarak konumlandırmaktadır.

Günlük Yaşamda Göçmen Varlığına Yönelik Rahatsızlık

“Sinirlerim bozuluyor. Böyle rahat ülkemizde dolaşmaları dokunuyor...” (4K beğeni)

Bu yorum, göçmenlerin kamusal alandaki görünürlüğüne “rahatsız edici” bulunduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Sosyo-kültürel uyumsuzluk, burada fiziksel mevcudiyetin sembolik anlamları üzerinden tanımlanmakta; göçmenlerin görünürlüğü ev sahibi toplum için bir tehdit olarak algılanmaktadır.

Ulusal Kimlik Kaygısı

“Gelecekte çocuklarımın böyle bir Türkiye’de yaşamasını hiç istemiyorum...” (604 beğeni).

Buradaki söylem, demografik dönüşümlerin ulusal kimliği aşındıracağı yönündeki kaygıya dayanmaktadır. Göçmen nüfusun artışı, ev sahibi toplumun “vatanında azınlık olma” korkusunu tetiklemekte, bu da kültürel gerilimleri derinleştirmektedir. Bu söylemde, “ev” olarak tahayyül edilen ulusal alanın, “başkalaşma” sürecine girdiğine dair yoğun bir kaygı bulunmaktadır.

Yerel Yabancılaşma Algısı

“Bayramda Mersindeydim... kendimi yabancı ülkede hissettim...” (1.5K beğeni)

Göçmen yoğunluğunun belirli şehirlerde yarattığı “yerel yabancılaşma”, ev sahibi toplumun kültürel anlamda marjinalleştiğini hissetmesine neden olmaktadır. Yorum, dilsel çeşitlilik ve kamusal görünürlük üzerinden bir “aidiyet kaybı” deneyimini ifade etmektedir.

Duygusal Yük ve Eylem Çağrısı

“Oturdum bir daha izledim, gözlerimi tutamadım...” (1.5K beğeni)

Bu tür yorumlar, göç olgusuna yalnızca rasyonel değil, aynı zamanda duygusal tepkilerle yaklaşıldığını göstermektedir. Umutsuzluk, korku ve öfke gibi duygular, politik bir eylemlilik çağrısıyla birleşmektedir. Böylece, bireysel duygulanım, kolektif harekete geçme isteğine dönüşmektedir.

Sessizliğe Yönelik Toplumsal Eleştiri

“...memleketin her karış toprağı talan edilirken sessiz kalanlara yazıklar olsun” (1.9K beğeni)

Bu söylem, günümüz toplumunun pasifliğini geçmişin “mücadeleci” yapısıyla kıyaslayarak eleştirmekte ve adeta bir uyanış çağrısı sunmaktadır. Toplumsal hafıza ve nostalji

teması, günümüzün eylemsizliğiyle tezat oluşturmakta ve sessizlik, bir tür “suç ortaklığı” olarak konumlandırılmaktadır.

Analiz edilen yorumlar, ev sahibi toplumun göçmenlere yönelik genel yaklaşımında belirgin bir tedirginlik ve güvensizlik olduğunu ortaya koymaktadır. Katılımcıların ifadeleri, göçmenlerin toplumsal yaşamdaki görünürlüğüne rahatsızlık yarattığını, bu durumun ise ulusal kimliğe ve sosyal bütünlüğe tehdit olarak algılandığını göstermektedir. Özellikle “azınlık olma” korkusu, demografik dönüşüm endişesi ve göçmenlerin kültürel pratiklerine yönelik eleştiriler, sosyo-kültürel uyum sürecinde ev sahibi toplumun algısının belirleyici rol oynadığını kanıtlamaktadır. Bu bağlamda sosyal medya, göçmenliğe dair toplumsal kaygıların hem dile getirildiği hem de pekiştirildiği bir mecra olarak öne çıkmaktadır. Yorumlar, uyum sürecinin yalnızca göçmenlerin çabasıyla değil, ev sahibi toplumun algıları ve dijital ortamdaki söylem üretimiyle birlikte şekillendiğini açık biçimde ortaya koymaktadır.

Sosyal Medya Kullanım Söylemleri

Bu çalışmada analiz edilen sosyal medya içerikleri, söz konusu etkileşimlerin özellikle göç ve sosyo-kültürel uyum temaları etrafında nasıl yapılandığını göstermesi açısından önem arz etmektedir. YouTube platformunda yayımlanan distopik kısa film altına yapılan kullanıcı yorumları, yalnızca göçmenlik olgusuna değil, aynı zamanda sosyal medyanın bir tartışma mecrası olarak nasıl işlev gördüğüne dair de önemli söylemsel izler sunmaktadır. Yorumlarda, sosyal medyanın;

- Duygusal etki yaratma gücü,
- Toplumsal mobilizasyon kapasitesi,
- Algı ve kanaat şekillendirme potansiyeli,
- Kolektif tepki ve hafıza üretme işlevi gibi çok katmanlı roller üstlendiği görülmüştür.

Aşağıdaki tablo, sosyal medya içeriklerinin söylem çözümlemesi sonucunda belirlenen temaları sunmaktadır. Bu temalar, sosyal medyanın ulusal kimlik, vatanseverlik ve toplumsal farkındalık üretiminde oynadığı rolü yansıtan kullanıcı ifadeleri üzerinden yapılandırılmıştır.

Alt Tema	Kod / Temsili İfade	Açıklama
Genç Kuşaklarda Ulusal Kimlik ve Sorumluluk	“Biz varken bu ülke var oluyor... Suriyelileri bu ülkeye yâr etmeyeceğim.”	Genç kullanıcıların ulusal aidiyet ve tehdit algısı üzerinden kolektif kimlik savunusu.
Kolektif Vatanseverlik ve Duygusal Tepki	“Vatana canımız feda... tüylerim diken diken oldu.”	Duygusal yoğunluk ve vatanseverlik temelli dayanışma vurgusu.
Gelecek Kaygısı ve Derin Endişe	“Ülkenin geleceğini düşünmekten uyuyamıyorum.”	Göçmenlik olgusunun gelecek nesillerin refahını tehdit eden kriz olarak algılanması.
Göçmenlere Karşı Eylem Çağrısı ve Ulusal Birlik	“Bir Türk genci olarak dimdik duracağım... Ne mutlu Türk’üm diyene.”	Ulusal birlik söyleminin politik eylem çağrısına dönüşmesi.
Uyanış ve Farkındalık Çağrısı	“Uykuya geçmiş, gözleri kör olanların uyanmasına vesile olsun.”	Toplumsal farkındalık ve bilinçlenmeye çağrı, Freire’nin eleştirel pedagoji anlayışıyla uyumlu.
Vatanseverliğin Yeniden Tanımı	“İçinde küçük bir vatan sevgisi olan halk dur diyecektir.”	Dijital ortamlarda vatanseverliğin yeniden tanımlanması, “biz” kimliğinin yeniden üretimi.

Tablo 3. Sosyal Medya Kullanım Söylemleri

Sosyal medya kullanımına dair söylemler, sadece bir mecranın teknik işleyişine değil, bireylerin bu mecrada nasıl konumlandığına ve dijital içeriğin ne tür sosyal etkiler

doğurduğuna ilişkin güçlü göstergeler içermektedir. Bu nedenle, sosyal medyada yapılan yorumlar yalnızca bireysel kanaatler olarak değil, aynı zamanda toplumsal gerilimlerin, kimlik mücadelelerinin ve normatif değerlerin dijital düzlemdeki dışavurumu olarak ele alınmalıdır (Papacharissi, 2010). Aşağıdaki analizlerde, sosyal medyada yer alan söylemler, bireysel deneyimlerin ötesine geçerek, ev sahibi toplumun kolektif bilinç durumunu ve dijital medyanın bu bilinci nasıl şekillendirdiğini ortaya koymaktadır.

“Daha 16 yaşındayım bende çok isterim güzel bir hayat yaşamayı, eğlenmeyi, gezmeyi ve keşfetmeyi daha düne kadar yurtdışı hayallerim vardı ama bu videodan sonra anladım ki biz varken bu ülke var oluyor mümkün olduğunca bu ülkede kalacağım gerekirse savaşağım ama Suriyelileri bu ülkeye yâr etmeyeceğim” (602 beğeni).
“İzlenme sayısına baktım, içinde küçük bir vatan sevgisi olan halk dur diyecektir, Ne mutlu TÜRKÜM diyene” (2,8 bin beğeni).
“İzledikten sonra gözlerim doldu. Böyle bir şey gerçekten gerekiyordu. Şahsım adına teşekkürlerimi iletiyorum”(2,6 bin beğeni).
“Vatana canımız feda izlerken tüylerim diken diken oldu Ya Rabbim sen kuru” (2 bin beğeni).
“23 yaşımdayım, gece kafamı yastığa koyduğumda ülkenin geleceğini düşünmekten uykuya dalamıyorum artık. Bu videoyu da izleyince içime resmen öküz oturdu” (422 beğeni).
“Tüylerim diken diken, korkuyla izledim. Her zerresi o kadar doğru ki... Evlatlarımıza nasıl bir vatan bıraktığımızı, bırakacağımızı bir kez daha düşünelim. Artık lütfen sessiz kalmayalım...”(5,4 bin beğeni).
“Bir Türk genci olarak, bu durumun karşısında dimdik dururken; gerek sandıkta, gerek mültecilerin ülkemizden gönderilmesi için düzenlenecek anayasamıza uygun her türlü organizasyon, eylem vb etkinlikte Atatürk'ten bir parça gibi bulunup birliğimizi perçinleyecek davranışlarda bulunacağımı ve bu videoyu izledikten sonra gözleri dolan, dişlerini sıkın, bir şeyler yapmamız gerek diye düşünen milyonlarca Türk kardeşimin yalnız olmadığını belirtmek isterim. Güzel günleri birlikte inşa edelim kardeşlerim. Ne mutlu Türk'üm diyene!” (595 beğeni).
“Uykuya geçmiş, gözleri kör olanların uyanmasına vesile olması dileğiyle! Emeginize sağlık” (3,4 bin beğeni).

Tablo 4- sosyal medya kullanım söylemleri

Yapılan yorumların belli başlıklar altında kümelendiği görülmektedir. Yorumların değindirmesine bakılacak olunursa;

Genç Kuşaklarda Ulusal Kimlik ve Sorumluluk

“Daha 16 yaşımdayım bende çok isterim güzel bir hayat yaşamayı, eğlenmeyi, gezmeyi ve keşfetmeyi... ama bu videodan sonra anladım ki biz varken bu ülke var oluyor. Gerekirse savaşıcağım ama Suriyelileri bu ülkeye yâr etmeyeceğim” (602 beğeni).

Bu yorum, genç bir bireyin ulusal kimlik ve aidiyet duygusunu yoğun bir şekilde içselleştirdiğini ve bu bağlamda göçmen varlığını bir tehdit unsuru olarak algıladığını açıkça ortaya koymaktadır. Yorumda geçen “biz varken bu ülke var oluyor” ifadesi, genç kuşağın kendini ülkenin varlığının teminatı olarak konumlandığını göstermektedir.

“Gerekirse savaşıcağım” ifadesi ise, göçmen meselesinin yalnızca kültürel veya sosyal bir mesele değil, aynı zamanda genç bireylerin gözünde varoluşsal ve güvenlik temelli bir kriz olarak algılandığını yansıtmaktadır. Buradaki militarize söylem, genç bireyin kimlik savunusunu radikal bir eylemle ilişkilendirmesini göstermekte ve kolektif kimliğin tehdit altında olduğu düşüncesiyle bireysel sorumluluk duygusunun pekiştiğini ortaya koymaktadır.

Ayrıca bu tür söylemler, sosyal medya platformlarında ulusal kimlik anlatılarının nasıl üretildiğine ve genç kullanıcılar tarafından nasıl yeniden biçimlendirildiğine dair önemli bir gösterge sunmaktadır. Bu noktada, sosyal medyanın yalnızca bir iletişim alanı değil, aynı zamanda bir “kimlik inşa alanı” olduğu söylenebilir. Bu bağlamda genç bireylerin, göçmen meselesini bir tür “ulusal sorumluluk testi” olarak deneyimlediği ve kendilerini bu sınavda “aktif savunucular” olarak konumlandıkları görülmektedir.

Kolektif Vatanseverlik ve Duygusal Tepki

“Vatana canımız feda izlerken tüylerim diken diken oldu. Ya Rabbim sen koru” (2 bin beğeni).
“İzledikten sonra gözlerim doldu. Böyle bir şey gerçekten gerekiyordu. Şahsım adına teşekkürlerimi iletiyorum” (2,6 bin beğeni).

Bu iki yorum, sosyal medya kullanıcılarının duygusal yoğunluğu yüksek bir görsel içerik karşısında gösterdiği vatanseverlik temelli tepkileri yansıtmaktadır. İzleyiciler, görsel anlatının etkisiyle yalnızca bireysel duygulanımlarını ifade etmekle kalmamış, aynı zamanda ulusal bir tehdit algısı çerçevesinde toplumsal dayanışma duygusunu da görünür kılmışlardır.

İfade edilen “tüylerim diken diken oldu” veya “gözlerim doldu” gibi metaforik anlatımlar, yalnızca bireysel bir reaksiyonu değil, aynı zamanda kolektif bilinçteki ulusal değerlere yönelik bir bağlılık biçimini de temsil etmektedir.

Gelecek Kaygısı ve Derin Endişe

“23 yaşımıdayım, gece kafamı yastığa koyduğumda ülkenin geleceğini düşünmekten uykuya dalamıyorum artık. Bu videoyu izleyince içime resmen öküz oturdu” (422 beğeni).

“Tüylerim diken diken, korkuyla izledim. Her zerresi o kadar doğru ki... Evlatlarımıza nasıl bir vatan bıraktığımızı bir kez daha düşünelim. Artık lütfen sessiz kalmayalım...” (5,4 bin beğeni).

Bu ifadeler, bireylerin göçmen konusunu yalnızca güncel bir toplumsal mesele değil, aynı zamanda gelecek kuşakların yaşamını tehdit eden yapısal bir kriz olarak algıladıklarını ortaya koymaktadır. Göçmen varlığının gelecekteki ulusal yapı ve toplumsal düzen üzerinde yaratacağı olası etkiler, bireylerde derin bir varoluşsal endişeye neden olmaktadır.

Göçmenlere Karşı Eylem Çağrısı ve Ulusal Birlik

“Bir Türk genci olarak, bu durumun karşısında dimdik dururken gerek sandıkta gerek mültecilerin ülkemizden gönderilmesi için düzenlenecek... her türlü organizasyonda Atatürk'ten bir parça gibi bulunacağımı ve bu videoyu izledikten sonra gözleri dolan, dişlerini sıkan, bir şeyler yapmamız gerek diye düşünen milyonlarca Türk kardeşimin yalnız olmadığını belirtmek isterim. Ne mutlu Türk'üm diyene!” (595 beğeni).

Bu yorum, ulusal kimlik söyleminin yalnızca bir aidiyet ifadesi değil, aynı zamanda politik bir eylem çağrısının zeminini oluşturduğunu göstermektedir. Yorum, genç bireyin kendisini “Atatürk'ten bir parça” olarak tanımlamasıyla, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu değerlerine doğrudan referans vererek göçmen karşıtı tutumunu meşrulaştırmaktadır.

Aynı zamanda yorumda geçen “sandık” ve “organizasyon” vurguları, göçmen karşıtı duyguların artık yalnızca dijital söylemler düzeyinde değil, fiilî politik pratikler aracılığıyla da gündeme taşınmaya çalışıldığını işaret etmektedir.

Yorumun sonunda yer alan “Ne mutlu Türk'üm diyene” ifadesi, ulusal birlik ve bütünlük ideolojisinin yeniden üretildiği bir sembolik kapanış olarak değerlendirilebilir. Bu söylem, göçmen meselesinin yalnızca dışsal bir tehdit değil, aynı zamanda içeride yeniden örgütlenen ulusal kimliğin bir sınavı olarak algılandığını da ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, bireysel tepkiler kolektif bir eylem motivasyonuna dönüşmekte; göçmen karşıtı duygular, “ulusal birlik” ve “sorumluluk” kavramları üzerinden yeniden kodlanarak politik bir direniş biçimine evrilmektedir.

Uyanış ve Farkındalık Çağrısı

“Uykuya geçmiş, gözleri kör olanların uyanmasına vesile olması dileğiyle! Emeğinize sağlık” (3,4 bin beğeni).

Bu yorum, toplumsal bir bilinç eksikliğine yönelik eleştirel bir duruş sergilemekte ve pasif kalan kitlelere karşı bir uyarı işlevi

üstlenmektedir. Kullanıcının ifadeleri, göçmen sorununa dair kamuoyunda yeterli duyarlılık ve farkındalık oluşmadığına dair bir hayal kırıklığını yansıtmaktadır. Bu bağlamda, “uyku” ve “gözleri kör olmak” gibi metaforlar, sadece bilişsel bir kayıtsızlığı değil, aynı zamanda ahlaki bir sorumluluk eksikliğini de simgelemektedir.

Sonuç olarak bu yorum, göçmen meselesinin yalnızca siyasi ya da kültürel bir tartışma değil, aynı zamanda bir “uyanma” süreciyle bağlantılı bir etik mesele olduğunu ortaya koymakta; suskun çoğunluğa seslenerek kolektif bir uyarı ve harekete geçme çağrısı sunmaktadır.

Vatanseverliğin Yeniden Tanımı

“İzlenme sayısına baktım, içinde küçük bir vatan sevgisi olan halk dur diyecektir. Ne mutlu Türk’üm diyene” (2,8 bin beğeni).

Bu yorum, göçmen meselesine ilişkin toplumsal reflekslerin, klasik vatanseverlik tanımlarını yeniden ürettiğini ve dönüştürdüğünü ortaya koymaktadır. Yorumda geçen “küçük bir vatan sevgisi olan” ifadesi, bireyin iç dünyasında taşıdığı aidiyet duygusunun kolektif bir harekete evrilebileceğini ima ederken, “dur diyecektir” ifadesi doğrudan bir direniş çağrısı içermektedir.

Ayrıca “Ne mutlu Türk’üm diyene” ifadesi, Kemalist söylemin milliyetçi temalarını barındırmakta ve göçmen sorununu yalnızca nüfus politikaları ya da kültürel farklılıklar bağlamında değil, doğrudan ulusal birlik ve dirlik bağlamında değerlendirmektedir. Bu çerçevede, göçmen karşıtlığı sadece “öteki”ne duyulan tepki değil, aynı zamanda bir “biz” inşasının dayanağı hâline getirilmektedir. Yorum, bireylerin göçmen meselesini ulusal bir tehditten öte, toplumu vatanseverlik etrafında yeniden konsolide edebilecek bir uyanış fırsatı olarak gördüklerini ortaya koymaktadır. Bu da göç ve uyum tartışmalarının salt pratik değil, aynı zamanda sembolik ve kimliksel bir düzeyde ilerlediğini göstermektedir.

Yapılan yorumlar, sosyal medyada paylaşılan içeriklerin, göçmenlik meselesini bireylerin zihninde yalnızca kültürel bir sorun olarak değil, ulusal kimlik, aidiyet ve varoluşsal bir tehdit biçiminde şekillendirdiğini göstermektedir. Özellikle genç kullanıcılar arasında gözlemlenen duygusal yoğunluk, bu içeriklerin geniş bir etki gücüne sahip olduğunu ve bireylerde güçlü bir toplumsal sorumluluk hissi yarattığını ortaya koymaktadır. Ulusal birlik ve vatanseverlik söylemleriyle birleşen bu tepkiler, sosyal medyanın sadece pasif bir izleme aracı değil, kolektif bir bilinç üretim mekânı haline geldiğini göstermektedir. Ancak, bu söylemler sıklıkla kutuplaştırıcı bir zemine oturmakta, göçmen karşıtlığını ve tehdit algısını pekiştirmektedir.

Yorumlarda sıkça vurgulanan “uyaniş”, “direniş” ve “müdahale çağrıları”, ev sahibi toplumun duygusal olarak mobilize olduğunu, fakat bu mobilizasyonun genellikle dışlayıcı bir çerçeveye büründüğünü işaret etmektedir. Bu bağlamda, sosyal medya içeriklerinin yalnızca toplumsal farkındalık yaratma potansiyeliyle değil, aynı zamanda uyum politikalarının şekillenmesinde taşıdığı sorumlulukla da ele alınması gerekmektedir. Sosyal medyanın yapıcı ve çoğulcu söylemleri destekleyecek şekilde yönlendirilmesi, toplumsal barışı tehdit eden ayrışmaların önüne geçilmesinde kritik bir rol oynayacaktır.

Tartışma

Bu araştırmada elde edilen bulgular, sosyal medyada üretilen göç ve uyum söylemlerinin yalnızca bireysel görüş beyanlarından ibaret olmadığını, aynı zamanda toplumsal duygulanımın, kimlik inşasının ve dijital aidiyet biçimlerinin görünür hale geldiği kolektif bir iletişim zemini oluşturduğunu göstermektedir. YouTube yorumları üzerinden incelenen söylemler, iki temel eksende şekillenmiştir: *sosyo-kültürel uyum/uyumsuzluk söylemleri* ve *sosyal medya kullanım söylemleri*. Bu iki eksen, dijital ortamdaki kamusal söylemlerin hem toplumsal aidiyetleri yeniden ürettiğini hem de yeni

biçimlerde çatışma ve dayanışma alanları yarattığını göstermektedir.

Katılımcı yorumlarında, göçmenlerin toplumsal yaşamdaki görünürlüğüne yönelik rahatsızlık, ulusal kimliğin tehdit altında algılanması ve “azınlık olma” korkusuyla birleşerek güçlü bir ötekileştirme söylemi oluşturmuştur. Bu durum, Benedict Anderson’ın (1983; 2006) “hayali cemaat” kavramıyla açıklanabilir; bireyler, ulusun kolektif varlığını ortak bir hayal üzerinden yeniden üretmekte ve göçmenleri bu tahayyülün dışına konumlandırmaktadır. Yorumlarda sıklıkla geçen “biz” ve “onlar” ayrımı, ulusal kimliğin dijital düzlemde yeniden inşa edildiğini ve sınırların sembolik olarak çizildiğini göstermektedir.

Bu çerçevede, Ahmed’in (2004) ortaya koyduğu “duygusal topluluklar” kavramı, kullanıcıların çevrimiçi ortamda benzer duygular etrafında birleşerek göçmen karşıtı bir aidiyet geliştirdiklerini anlamak açısından önemlidir. Kullanıcıların korku, öfke, rahatsızlık veya umutsuzluk gibi duygusal tepkileri, yalnızca bireysel hissedişler değil, kolektif bir kimlik performansının göstergeleridir. Bauman’ın (2007) “akışkan korkular” yaklaşımıyla uyumlu biçimde, göç olgusuna dair belirsizlikler ve gelecek kaygısı, bireylerde sürekli bir güvensizlik duygusu yaratmaktadır. Bu durum, “Evlatlarımıza nasıl bir vatan bırakacağız?” gibi ifadelerde görüldüğü üzere, yalnızca bugüne dair değil, gelecek kuşaklara yönelik varoluşsal bir endişeye dönüşmektedir.

Bu söylemlerde, bireysel duyguların bedenselleşmiş biçimde (“tüyerim diken diken oldu”, “içime öküz oturdu”) dile getirilmesi, Ahmed’in (2004) belirttiği üzere duyguların yalnızca zihinsel değil, toplumsal ve politik bir güç taşıdığını ortaya koymaktadır. Dolayısıyla dijital söylemler, hem kimlik temsillerinin hem de duygusal dayanışmanın yeniden üretildiği alanlara dönüşmektedir.

Çalışmanın ikinci teması, sosyal medyanın yalnızca bir ifade mecrası değil, aynı zamanda dijital yurttaşlığın ve politik farkındalığın şekillendiği bir alan olduğunu göstermektedir. Yorumlarda yer alan “gerekirse savaşıcağım”, “sandıkta dimdik duracağım” gibi ifadeler, dijital alanın yalnızca duygusal paylaşım değil, aynı zamanda eyleme dönük bir motivasyon kaynağına dönüştüğünü göstermektedir. Castells’in (2012) “ağ toplumunda direnç” yaklaşımıyla paralel biçimde, kullanıcılar dijital mecralarda kolektif bilinç geliştirerek toplumsal meselelerde aktif yurttaşlık pratikleri üretmektedir.

Buna ek olarak, Nancy Fraser’in (2007) “karşı-kamusal alan” kavramı, bu yorumlarda açık biçimde gözlenmektedir. Göçmen karşıtı söylemler, yalnızca kişisel görüşlerin paylaşımı olmaktan çıkıp, alternatif bir kamusal alan inşasına dönüşmektedir. Böylece dijital ortam, politik duygulanımların dolaşıma girdiği, kurumsal politikalara yön verebilecek bir karşı-kamusal alan olarak işlev görmektedir.

Öte yandan, bazı yorumlar sosyal medya içeriklerini bir “uyanış” çağrısı olarak değerlendirmekte, farkındalık ve toplumsal bilinç oluşturma yönünde pedagojik bir ton taşımaktadır. Bu durum, Paulo Freire’in (1970) *Eleştirel Pedagoji* anlayışıyla örtüşmektedir. Katılımcıların “uyuyanların uyanması” yönündeki ifadeleri, Freire’in “bilinçlenme” (*conscientização*) sürecinin dijital bağlamda yeniden üretildiğini göstermektedir. Bu söylemler, göç olgusunu yalnızca politik değil, ahlaki bir sorumluluk alanı olarak da konumlandırmaktadır.

Son olarak, Zizek’in (2008) “ideolojik fantezi” kavramı, dijital söylemlerdeki milliyetçi ve duygusal anlatıların toplumsal çelişkileri görünmez kılma biçimini açıklamaktadır. “Ne mutlu Türk’üm diyene” veya “vatana canımız feda” gibi ifadeler, bireylerin sembolik düzlemde birliği yeniden kurma arzularını yansıtırken, bu söylemler aynı zamanda toplumsal eşitsizlikleri

ve ekonomik temelli kaygıları milliyetçi bir duygulanım içinde eritmektedir.

Sonuç olarak, bu çalışma sosyal medyanın, göç ve uyum tartışmalarında yalnızca bir ifade alanı değil, aynı zamanda *kimlik inşası*, *duygusal dayanışma* ve *politik eylem mobilizasyonu* açısından merkezi bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Dijital platformlar, Benedict Anderson'ın (2006) ifade ettiği “hayali cemaat”lerin çağdaş uzantılarını oluşturmakta; bireyler kendilerini ulusal aidiyet duygusu etrafında yeniden tanımlamaktadır. Bununla birlikte, bu cemaatlerin söylemsel yapısı çoğu zaman dışlayıcı, tehdit temelli ve kutuplaştırıcı bir karakter taşımaktadır.

Dolayısıyla, çalışmanın bulguları, sosyal medyada üretilen göç söylemlerinin yalnızca toplumsal gerilimleri yansıtmakla kalmadığını, aynı zamanda bu gerilimleri yeniden ürettiğini göstermektedir. Sosyo-kültürel uyumun sürdürülebilmesi için dijital ortamlardaki bu duygusal toplulukların kapsayıcı, empatik ve çoğulcu bir iletişim diliyle desteklenmesi gerekmektedir.

Sonuç

Günümüzde bireylerin vaktinin büyük bir kısmını sosyal medyada geçirmesi, bu platformların bireyler üzerindeki etkisini kaçınılmaz hale getirmiştir. Sosyal medya, bireyler ve toplumlar üzerinde tıpkı aile, okul, arkadaş çevresi veya mahalle gibi geleneksel etki faktörleri kadar güçlü bir etkiye sahiptir. Hatta bazı durumlarda, bu geleneksel etki faktörlerinin önüne geçtiği ve bireyleri daha derin bir şekilde etkilediği bilinmektedir.

Sosyal medya, bireylerin geleneksel sınırların ötesine geçmesine olanak tanıyarak, farklı kültürlerle her an temas kurmalarını sağlamaktadır. Bu durum, sosyo-kültürel uyum gibi toplumsal ve kültürel temelli duyguların sosyal medya tarafından şekillendirilebileceğini göstermektedir. Özellikle

sosyal medya uygulamalarının sürekli değişen yapısı, sosyo-kültürel yapılar üzerinde uzun vadeli etkiler yaratma potansiyeline sahiptir. Bu nedenle, sosyal medyanın bireyler ve toplumlar üzerindeki etkilerinin araştırılması, uygun kullanım stratejilerinin belirlenmesi büyük bir önem taşımaktadır.

Özellikle günümüzün baskın demografik eğilimlerinden biri olan göç, farklı kültürlerin bir arada yaşamasını zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda, sosyal medya uygulamalarının bu toplumsal dinamikler üzerindeki etkilerinin farkında olunmalı ve bu platformlar, toplumlar arasında sosyo-kültürel uyumu artıracak ve sağlıklı bir toplumun gelişimine aracılık edecek şekilde kullanılmalıdır. Sosyal medya, doğru stratejilerle yönetildiğinde, sosyo-kültürel uyum ve kültürler arası anlayışı güçlendiren bir araç olarak değerlendirilebilir. Ancak, bu araçların bilinçsiz veya kutuplaştırıcı şekilde kullanılması, toplumlar arasındaki gerilimleri ve kimlik hüsrانlarını artırabilir. Bu nedenle, sosyal medyanın etkileri üzerinde daha fazla farkındalık yaratmak ve toplumsal barışa hizmet edecek şekilde kullanımı teşvik etmek kritik bir gerekliliktir.

Sosyal medyanın, farklı kültürlerle iletişim kurabilme, bu süreçte ortaya çıkan çatışmaları yönetebilme ve sosyo-kültürel uyum sağlama potansiyeline sahip olduğu sıkça dile getirilmektedir. Ancak, bu potansiyelin ne ölçüde gerçekleştiği, sosyal medya platformlarının nasıl kullanıldığı ve kültürler arası etkileşimde hangi dinamiklerin öne çıktığıyla yakından ilişkilidir. Bu bağlamda, sosyal medyanın bilinçli ve yapıcı kullanımı, kültürler arası anlayış ve sosyo-kültürel uyumun geliştirilmesinde kilit bir rol oynayabilir. Bununla birlikte, yanlış kullanımı, çatışmaları ve ayrışmaları derinleştirme riski taşımaktadır. Bu nedenle, sosyal medyanın etkilerinin daha iyi anlaşılması ve olumlu bir iletişim aracı olarak değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Uluslararası göçle yer değiştiren bireyler, özellikle zorunlu göç hikâyeleri ile geldiklerinde, ev sahibi toplumla iletişim kurma

noktasında başlangıçta çekimser davranabilmektedirler. Bu durum, çoğunlukla ev sahibi toplumun dilini bilmemelerinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle, bu bireyler haber alma, eğlenme ve iletişim ihtiyaçlarını dolaylı araçlarla, özellikle de sosyal medya üzerinden karşılamaya yönelmektedirler. Sosyal medya platformlarında paylaşılan içerikler, kullanıcı yorumları ve kurulan etkileşimler, göçmen bireylerin ve ev sahibi toplumun sosyo-kültürel uyum süreçleri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Sosyal medya, bu bireyler için yalnızca bir iletişim aracı değil, aynı zamanda yeni sosyo-kültürel uyum sağlama ve kendilerini ifade etme mücadelesinde bir rehber işlevi görmektedir.

Zorunlu göç deneyimi, bireylerde yeniden bir varoluş, kabul görme ve kendini kabul ettirme mücadelesini beraberinde getirir. Bu süreçte, sosyo-kültürel uyum, yalnızca göçmen bireyler için değil, aynı zamanda ev sahibi toplum için de faydalı bir hedef olarak karşımıza çıkmaktadır. Sosyal medya, bu uyum sürecinde doğru kullanıldığında, göçmenler ve ev sahibi toplum arasında köprü görevi görebilir. Ancak, yanlış veya kutuplaştırıcı kullanımı, bu süreci zorlaştırabilir ve toplumsal gerilimlere yol açabilir. Bu nedenle, sosyal medya platformlarının göçmenlerin uyumunu destekleyecek içeriklerle donatılması ve ev sahibi toplumun empati geliştirmesine katkıda bulunacak etkileşimlerin teşvik edilmesi hem bireysel hem de toplumsal refah için kritik bir öneme sahiptir. Sosyo-kültürel uyum, yalnızca bir ideal değil, sürdürülebilir ve barışçıl bir toplum inşa etmenin anahtarıdır.

Bu araştırma, ev sahibi toplum bireylerinin göçmenlerin ülkedeki varlığına ilişkin duydukları rahatsızlığı sosyal medya üzerinden açıkça ifade ettiklerini ortaya koymuştur. Yorumlar, göçmenlerin sosyo-kültürel yapıya uyum sağlayamadığına dair yaygın bir algının bulunduğunu ve bu algının toplumsal düzeyde ciddi bir tedirginlik yarattığını göstermektedir. Örneğin, “Kendi ülkemizde azınlık gibi hissetmek zorunda mıyız?” veya “Kendi mahalleimde bile Türkçe konuşan insan

bulamaz oldum!” gibi ifadeler, göçmenlerin mekânsal yoğunlaşmalarının ev sahibi toplumda kültürel erime ve kimlik aşınması şeklinde algılandığını yansıtmaktadır.

Yapılan yorumlar, yalnızca bireysel düzeyde değil; toplumsal düzeyde de bir varoluşsal tehdit algısının geliştiğini ve bu durumun toplumsal kutuplaşmayı artıran bir unsur olarak sosyal medya ortamlarında üretildiğini göstermektedir. Özellikle “Her sokakta başka bir dil konuşuluyor, bu nasıl uyum?” gibi ifadeler, sosyo-kültürel uyumun yalnızca göçmenlerden beklenen bir süreç değil, aynı zamanda ev sahibi toplumun da süreci nasıl algıladığının ne kadar belirleyici olduğunu ortaya koymaktadır.

İzlenen sosyal medya içeriğinin yüksek etkileşim düzeyi, bu içeriklerin geniş kitlelere ulaşma ve toplumsal algıların şekillenmesinde etkili olma kapasitesine işaret etmektedir. “Bu böyle gitmez, birilerinin artık harekete geçmesi lazım!” türündeki yorumlar, bireylerin göç olgusunu sadece pasif bir gözlem nesnesi olarak değil, müdahale edilmesi gereken bir tehdit olarak algıladıklarını göstermektedir. Bu bağlamda, sosyal medya yalnızca bir ifade mecrası değil, aynı zamanda toplumsal mobilizasyonun zeminini hazırlayan bir alan olarak işlev görmektedir.

Bununla birlikte, elde edilen bulgular, ev sahibi toplumun büyük bir kısmının göçmenlerin sosyo-kültürel uyumuna yönelik inancının zayıf olduğunu, hatta bu uyumun gerçekleşmesinin mümkün olmadığına dair bir kanaatin oluştuğunu göstermektedir. “Bizi biz yapan değerler hızla kayboluyor, buna göz yumamayız!” gibi yorumlar, ulusal kimliğin tehdit altında olduğu yönündeki kolektif bir algıyı yansıtmaktadır. Bu algı, kültürel kaygıların sosyal medyada duygusal ve tepkisel bir söylem biçiminde yeniden üretildiğine işaret etmektedir.

Bu araştırmanın temel sorusu olan “*Sosyal medya kullanımı, ev sahibi toplumun sosyo-kültürel uyuma ilişkin algı ve tutumlarını*

nasıl biçimlendirmektedir?” sorusuna verilen yanıtlar, elde edilen bulgular ışığında üç boyutta netleşmiştir. İlk olarak, sosyal medya söylemleri, ev sahibi toplumun göçmenlere yönelik algılarını büyük ölçüde olumsuz biçimde şekillendirmekte; göçmenlerin kamusal görünürlüğü, kimlik ve aidiyet tehditleri üzerinden yeniden tanımlanmaktadır. İkinci olarak, YouTube platformundaki kullanıcı etkileşimleri, toplumsal “biz-onlar” ayrımını derinleştiren, duygusal yoğunluğu yüksek bir dijital kamusal alanın varlığına işaret etmektedir. Üçüncü olarak ise sosyal medya, potansiyel olarak kültürler arası anlayışı geliştirebilecek bir mecra olmasına rağmen, mevcut durumda daha çok kutuplaştırıcı ve tepkisel bir işlev üstlenmektedir. Bu sonuç, sosyal medyanın yalnızca bir iletişim aracı değil, aynı zamanda toplumsal uyumun yönünü belirleyen aktif bir aktör olduğunu ortaya koymakta; dijital mecraların empati, farkındalık ve diyalog temelli stratejilerle yeniden yapılandırılmasının önemine dikkat çekmektedir.

Sonuç olarak, sosyal medya platformları, ev sahibi toplumun göçmenlere yönelik algılarının inşasında ve bu algıların yaygınlaşmasında belirleyici bir role sahiptir. Bu platformlar, doğru stratejilerle yönetildiğinde kültürler arası anlayışı ve sosyo-kültürel uyumu güçlendirebilir; ancak mevcut bulgular, bu potansiyelin yeterince kullanılmadığını ve sosyal medyanın daha çok kutuplaştırıcı bir işlev üstlendiğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle, sosyal medya içeriklerinin yalnızca kaygı ve tehdit algılarını pekiştiren değil, aynı zamanda diyalog, empati ve karşılıklı anlayışı teşvik eden bir yapıda kurgulanması, sosyo-kültürel uyum açısından yaşamsal bir gereklilik olarak öne çıkmaktadır.

Bu bağlamda, mevcut çalışma, sosyal medyanın göçmenlere ilişkin toplumsal algıların şekillenmesinde nasıl bir rol oynadığını göstermesi bakımından literatüre önemli bir katkı sunmaktadır. Geleneksel uyum yaklaşımlarından farklı olarak, dijital söylemlerin analizine odaklanan bu araştırma, ev sahibi

toplumun kaygılarını ve kolektif kimlik tepkilerini görünür kılmaktadır. Sosyal medyanın yalnızca bir ifade alanı değil, aynı zamanda sosyo-kültürel uyum süreçlerinde belirleyici bir aktör olduğu gerçeği, bu çalışmayla daha da belirginleşmiştir. Gelecek çalışmalar açısından ise sosyal medyanın kutuplaştırıcı değil, uzlaştırıcı bir iletişim alanına dönüşebilmesi için nasıl kullanılabileceğine dair yeni stratejiler geliştirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, sosyal medya içeriklerinin daha bilinçli ve empati temelli bir yaklaşımla üretilmesi, çok kültürlü toplumların birlikte yaşama pratiklerini güçlendirecek önemli bir adım olacaktır.

Kaynakça

- Ager, A. ve Strang, A. (2008). Understanding integration: A conceptual framework. *Journal of Refugee Studies*, 21(2), 166–191.
- Alencar, A. (2018). Refugee integration and social media: A local and experiential perspective. *Information, Communication & Society*, 21(11), 1588–1603.
- Allison, A., Currall, J., Moss, M., & Stuart, S. (2005). Digital identity matters. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 56(4), 364-372.
- Anderson, B. (1983). *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. London: Verso.
- Arnett, J. J., & Sidanius, J. (2018). Cultural adaptation and the construction of identity in multicultural societies. *Annual Review of Psychology*, 69, 499–520.

- Auxier, V., & Anderson, M. (2021). Social media use in 2021: A majority of Americans say they use YouTube and Facebook, while use of Instagram, Snapchat and TikTok is especially common among adults under 30. *Pew Research Center*.
- Baym, N. K. (2015). *Personal connections in the digital age* (2nd ed.). Polity Press.
- Bennett, W. L., & Segerberg, A. (2013). *The logic of connective action: Digital media and the personalization of contentious politics*. Cambridge University Press.
- Berry, J. W. (1997). Immigration, acculturation, and adaptation. *Applied Psychology*, 46(1), 5-34.
- Berry, J. W. (2005). Acculturation: Living successfully in two cultures. *International Journal of Intercultural Relations*, 29(6), 697-712.
- Bocar, A. C., & Jocson, M. T. (2022). The role of social media in sustaining interpersonal relationships. *International Journal of Humanities and Social Science Research*, 10(2), 56-64.
- Botangen, K. A., Vodanovich, S., & Yu, J. (2018). "Preservation of Indigenous Culture among Indigenous Migrants through Social Media: the Igorot Peoples". arXiv preprint arXiv:1802.09685.[arxiv.org](https://arxiv.org/abs/1802.09685)

- Bozanta, A., & Mardikyan, S. (2017). The effects of social media use on collaborative learning: A case of Turkey. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 18(1), 96-110.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp0630a>
- Brown, R. (2009). *Public relations and the social web: How to use social media and web 2.0 in communications*. London and Philadelphia: Kogan Page Publishers.
- Bungin, B., Wono, H. Y., & Shwari, E. J. A. (2021). Communication media technology and social harmony construction in the era of Society 5.0: A critical view. *International Journal of Computer and Information System (IJCIS)*, 2(4), 125-130.
- Bynner, J., & Heinz, W. (2021). *Youth prospects in the digital society: Identities and inequalities in an unravelling Europe*. USA: Policy Press.
- Camp, J. L. (2004). Digital identity. *IEEE Technology and Society Magazine*, 23(3), 34-41.
- Castells, M. (2010). *The Rise of the Network Society* (2nd ed.). Wiley-Blackwell.

- Castles, S., de Haas, H. ve Miller, M. J. (2014). *The age of migration: International population movements in the modern world* (5. basım). Palgrave Macmillan.
- Çetinkaya, A., Şahin, Ö., & Kırık, A. (2014). A research on social and political use of social media in Turkey. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(4), 49-60.
- Cheung, C. (2011). Acculturation success in employment among Chinese migrants from the mainland to Hong Kong. In T. M. Johnson (Ed.), *Acculturation: Implications for individuals, families and societies* (pp. 47-67). New York: Nova Science Publishers.
- Couldry, N. (2015). *The Myth of "Us": Digital Networks, Political Change and the Production of Collectivity*. *Information, Communication & Society*, 18(6), 608–626.
- Davis, J. L. (2014). Triangulating the self: Identity processes in a connected era. *Symbolic Interaction*, 37(4), 500-523.
- Dekker, R., Engbersen, G., Klaver, J., & Vonk, H. (2016). Smart refugees: How Syrian asylum migrants use social media information in migration decision-making. *Social Media + Society*, 2(1), 1–11.
<https://doi.org/10.1177/2056305116629785>

- Digital Age. (2023). Türkiye’de sosyal medya kullanıcı sayısı 68.9 milyona ulaştı. Retrieved from <https://digitalage.com.tr/turkiyede-sosyal-medya-kullanici-sayisi-689-milyona-ulasti/>
- Eisenberg, A. (2009). *Reasons of identity: A normative guide to the political and legal assessment of identity claims*. Oxford: Oxford University Press.
- Gee, J. P. (2014). *An Introduction to Discourse Analysis: Theory and Method* (4th ed.). Routledge.
- Gerbaudo, P. (2012). *Tweets and the streets: Social media and contemporary activism*. Pluto Press.
- Grassi, P., Garcia, M., & Fenton, J. (2020). *NIST digital identity guidelines*. Retrieved from <https://csrc.nist.gov/publications/detail/sp/800-63/3/final>.
- Green, A. E., Janmaat, J. G., & Han, C. (2006). *Education, equality and social cohesion*. Springer.
- Hall, S. (1997). *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. London: Sage Publications.
- Hamilton, H. E., Tannen, D., & Schiffrin, D. (2015). *The handbook of discourse analysis*. USA: Wiley-Blackwell.

- Highfield, T. (2016). *Social media and everyday politics*. Polity Press.
- Hogan, B. (2010). The presentation of self in the age of social media: Distinguishing performances and exhibitions online. *Bulletin of Science, Technology & Society*, 30(6), 377–386. <https://doi.org/10.1177/0270467610385893>
- Jenkins, H., Ito, M., & Boyd, d. (2016). *Participatory Culture in a Networked Era: A Conversation on Youth, Learning, Commerce, and Politics*. Polity Press.
- Jenkins, R. (2014). *Social identity*. USA and Canada: Routledge.
- Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of social media. *Business Horizons*, 53(1), 59-68.
- Kemp, S. (2024). *Digital 2024: Global Overview Report*. DataReportal. <https://datareportal.com>
- Kim, K. S., & Sin, S. C. J. (2015a). Use of social media in different contexts of information seeking: Effects of sex and problem-solving style. *Information Research: An International Electronic Journal*, 20(1), n1.
- Kim, Y. M., & Sin, S. J. (2015b). Social media use and participatory behaviors: A study of youth engagement

in public discourse. *Computers in Human Behavior*, 46, 248–256. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.01.002>

Korum, S. (2020). The sound of reconciliation? Musical and sociocultural harmony in the Sri Lanka Norway music cooperation (2009-2018). *AEMR-EJ*, 5, 51-65. <https://doi.org/10.30819/aemr.5-7>.

Layder, D. (2004). *Social and personal identity: Understanding yourself*. London, Thousand Oaks, New Delhi: Sage.

Marwick, A. E. (2013). *Status update: Celebrity, publicity, and branding in the social media age*. Yale University Press.

Marwick, A. E., & boyd, d. (2011). To see and be seen: Celebrity practice on Twitter. *Convergence*, 17(2), 139–158. <https://doi.org/10.1177/1354856510394539>.

Mayring, P. (2014). *Qualitative content analysis: Theoretical foundation, basic procedures and software solution*. Klagenfurt: Beltz.

Oueder, M., & Abousaber, I. (2018). A study on the impact of social media usage on student academic performance: University of Tabuk an example. *American Scientific Research Journal for Engineering, Technology, and Sciences (ASRJETS)*, 40(1), 77-88.

- Özcürümez, S., & İçduygu, A. (2020). *Zorunlu göç deneyimi ve toplumsal bütünleşme: Kavramlar, modeller ve uygulamalar ile Türkiye*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Papacharissi, Z. (2010). *A Private Sphere: Democracy in a Digital Age*. Polity Press.
- Papacharissi, Z. (2015). *Affective publics: Sentiment, technology, and politics*. Oxford University Press.
- Peters, I. (2017). *Cohesion and fragmentation in social movements: How frames and identities shape the Belo Monte conflict*. Germany: Springer.
- Phillips, D. (2010). Minority ethnic segregation, integration and citizenship: A European perspective. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 36(2), 209–225.
- Quan-Haase, A., & Wellman, B. (2004). How does the Internet affect social capital? In M. Huysman & V. Wulf (Eds.), *Social capital and information technology* (pp. 113–132). MIT Press.
- Radwan, M. (2022). "Effect of social media usage on the cultural identity of rural people: a case study of Bamha village, Egypt". *Humanities and Social Sciences Communications*, 9, 248.[nature.com](https://doi.org/10.1007/s43545-022-00248-0)

- Rosen, L. D., Cheever, N. A., & Carrier, L. M. (2021). *The distracted mind: Ancient brains in a high-tech world*. MIT Press.
- Russell, J. P., & Wilson, S. (2012). *Eauditing fundamentals: Virtual communication and remote auditing*. Quality Press.
- Sharma, M. (2015). Social cohesion and the dynamics of cultural interaction. *Migration and Development*, 4(2), 261–274.
- Signorelli, N. (2021). *New Media and Society*. Sage Publications.
- Silverman, D. (2020). *Qualitative research* (5th ed.). Sage Publications.
- Tajfel, H. & Turner, J. C. (1986). The social identity theory of intergroup behavior. In Worchel, S. & Austin, W. G. (Eds.), *Psychology of Intergroup Relations* (pp. 7–24). Chicago: Nelson-Hall.
- Triandafyllidou, A. (2022). Migration and diversity in the digital age. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 48(8), 1723–1740.

- Tsai, J., & Knutson, B. (2021). "Cultural values influence what goes viral on social media". *Journal of Personality and Social Psychology*.news.stanford.edu
- Tufekci, Z. (2017). *Twitter and tear gas: The power and fragility of networked protest*. Yale University Press.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2025). *Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması 2025*. Ankara: TÜİK.
<https://data.tuik.gov.tr>
- Van Dijk, T. A. (2015). *Racism and the press*. London and New York: Routledge.
- We Are Social & Meltwater. (2025). *Digital 2025 global overview report*. DataReportal.
<https://datareportal.com/reports/digital-2025-global-overview-report>
- Wodak, R. & Meyer, M. (2001). *Methods of Critical Discourse Analysis*. London: SAGE.
- YouTube. (2023). *Göç ve distopik dram kısa filmi*. Retrieved from
<https://www.youtube.com/watch?v=EpPo5vjC2bE>